

Nieuwe bijzondere soorten in De Moerputten

In De Moerputten, de schraallandparel vlakbij Den Bosch zet de ontwikkeling van Blauwgraslanden zich verder voort als gevolg van herstelprojecten. Plaatselijk breiden zich bijzonderheden uit zoals Melkviooltje (*Viola persicifolia*). Zie ook De Levende Natuur mei 2007 (Staatsbosbeheerpagina). Elk jaar worden nieuwe bijzondere soorten van pioniervegetaties aangetroffen zoals vorig jaar, op een eerder geplagd deel, Bleekgele droogbloem (*Gnaphalium luteo-album*), Herfstbitterling (*Blackstonia perfoliata* subsp. *Serotina*) en Wilde weit (*Melampyrum arvense*). José Borsboom die al 30 jaar boswachter is, vertelt: "Hannes Brummer woont op een steenworp afstand en is door zijn grote geïnteresseerdheid dagelijks te vinden in de Moerputten. Maar afgezien van die bijzonderheden – alleen al voor de beleving is het is voor mij de beste natuurplek in Nederland. Zo direct van de flats van Den Bosch loop je een groen landschap met veenplassen in, uniek met de oude spoorbrug. Het is er heel stil – tenminste als de wind niet uit het noorden van de A59 af komt. Via de nieuwe wandelroute met een plankier wandel je dwars door moerasbos en stukjes in de zomer prachtig bloeiende schraalgraslanden. Je ruikt Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*), ziet Blauwe knoop (*Succisa pratensis*), Grote pimpernel (*Sanguisorba officinalis*) en af en toe ook Pimpernelblauwtje (*Maculinea teleius*). Tot het maaien natuurlijk, maar dat gebeurt vanwege deze zeldzame vlinder altijd laat, niet voor half augustus. Reeën (*Capreolus capreolus*) kom je geregeld tegen, soms een Bunzing (*Mustela putorius*) of Hermelijn (*Mustela erminea*). Heikikkers (*Rana arvalis*) zie je ook en bij het plankier vallen de vele Groene kikkers (*Pelophylax* sp.) op. In augustus begint de vogeltrek alweer voor bijv. Gierzwaluw (*Apus apus*). Kleine zwaan (*Cygnus bewickii*) bijv. overwintert in Nederland en is te zien bij ons en bij de burenen."

Gewone bronlibel Esperloop

Gewone Bronlibel. (*Cordulegaster boltonii*) is de grootste libel van Nederland (spanwijdte 85-95 mm). Het is een soort van koele, zuurstofrijke bronbeekjes en beschaduwde bovenlopen van schone beken die door kwel worden gevoed. Deze libel komt in Nederland slechts op vier plaatsen voor en een daarvan is de Esperloop in het natuurgebied Grotelsche heide bij Bakel. De Gewone bronlibel heeft een relatief lang

leven als larve. Hij kan wel 4 tot 6 jaar onder water in het sediment op de bodem van de beek leven, wachtend op gunstige omstandigheden om dan in juni uit te sluipen.

De Esperloop bevindt zich op de Peelrandbreuk, waardoor er schoon ijzerrijk water omhoog komt. In 1998 is op initiatief van Staatsbosbeheer het beheer van de beek aangepast (vroeger werd de beek door waterschap Aa en Maas intensief onderhouden). Dat vier jaar later de Gewone bronlibel verscheen, was toch een behoorlijke verrassing, omdat de dichtstbijzijnde populatie van de soort enkele tientallen kilometers verwijderd was. De Esperloop heeft een zeer gevarieerde oever en vegetatiestructuur. De Gewone bronlibel komt vooral voor in het beboste deel van het beektraject. Een deel van het gebied wordt licht begraasd met runderen, jarenlang waren dat Schotse hooglanders, sinds augustus lopen er Aberdeen runderen. Naar verwachting wordt zo het effect dat de begrazing op de beek heeft verminderd; zij hebben namelijk een kortere vacht en zullen zich minder aangetrokken voelen tot het water. De Aberdeen koeien komen ook uit Schotland, maar dan uit het laagland. Of aanpassing van het begrazingsbeheer wenselijk was in belang van de populatie van deze libel is hier in 2009 onderzocht.

Gewone bronlibel

(foto: André den Ouden)

Grote weerschijnvlinder, man

(foto: Florian Bijmolt)

Grote weerschijnvlinder Kuinre

Staatsbosbeheer vrijwilligers Florian Bijmolt en Gerard Eggens vonden bij een vlindertelling in het Kuinderbos acht exemplaren, zeven mannetjes en een vrouwtje van de Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*). Waarnemingen van vrouwtjes zijn zeldzaam, omdat deze vooral rondfladderen tussen de boomtoppen van solitaire bomen. Af en toe komen ze naar beneden om te drinken van sappen uit mest of lichaamssappen van dode dieren. Waardplanten, voedselplanten voor de rups zijn Boswilg, Schietwilg en Grauwe wilg (*Salix caprea*, *Salix alba*, *Salix cinerea* subsp. *cinerea*). Afgelopen jaren is Staatsbosbeheer druk bezig geweest de bosranden uit te dunnen om diversiteit te bevorderen en meer zonlicht op de bosbodem te brengen. Bloeiende planten zoals Koninkinnekruid (*Eupatorium cannabinum*) krijgen zo de ruimte en

kunnen de vlinderfauna nu veel meer nectar bieden. Boswachter Harco Bergman hoopt dat de zeldzame bosvlinder gezelschap krijgt van de Kleine ijsvogelvlinder (*Limenitis camilla*), die zou het bosrandenbeheer een gouden kroontje geven. Zie ook De Levende Natuur september 2010 (Staatsbosbeheerpagina). Overigens is deze zomer in het Kuinderbos ook een bijzondere nachtvlinder aangetroffen: Bonte beer (*Callimorpha dominula*) en een zeldzame zwam: Gelobde pruikzwam (*Creolophus cirrhatus*).